

ANAFILAKTIK SHOK

Yusupova Holida Turg'unovna

*Andijon viloyati Paxtaobod tuman Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat
salomatligi tehnikumi o'qituvchisi*

Annotatsiya:

Anafilaktik shok – bu tez rivojlanuvchi, hayot uchun xavfli allergik reaksiya bo'lib, u ko'plab organ va tizimlarni o'z ichiga oladi. Ushbu maqolada anafilaktik shokning patofiziologik mexanizmlari, klinik belgilar, diagnostikasi va zamonaviy terapevtik yondashuvlari ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Shuningdek, epinefrin, antihistaminlar va kortikosteroidlar yordamida birlamchi va ikkilamchi davolash strategiyalari ko'rib chiqilgan. Tadqiqot natijalari shoshilinch tibbiy yordamda standart yondashuvni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar:

anafilaktik shok, allergik reaksiya, epinefrin, antigistaminlar, kortikosteroidlar, shoshilinch yordam, patofiziologiya, terapiya

Abstract:

Anaphylactic shock is a rapidly developing, life-threatening allergic reaction affecting multiple organs and systems. This article analyzes the pathophysiological mechanisms, clinical manifestations, diagnosis, and modern therapeutic approaches for anaphylactic shock. Primary and secondary treatment strategies, including the use of epinephrine, antihistamines, and corticosteroids, are discussed. The findings contribute to strengthening standardized emergency care protocols.

Keywords:

anaphylactic shock, allergic reaction, epinephrine, antihistamines, corticosteroids, emergency care, pathophysiology, therapy

Аннотация:

Анафилактический шок – это быстро развивающаяся, угрожающая жизни аллергическая реакция, поражающая несколько органов и систем. В статье анализируются патофизиологические механизмы, клинические проявления, диагностика и современные терапевтические подходы при анафилактическом шоке. Рассматриваются первичная и вторичная терапия, включая использование эпинефрина, антигистаминных препаратов и кортикостероидов. Результаты исследования способствуют совершенствованию протоколов неотложной медицинской помощи.

Ключевые слова:

анафилактический шок, аллергическая реакция, эпинефрин, антигистаминные препараты, кортикостероиды, неотложная помощь, патофизиология, терапия

Anafilaktik shok

Kirish

Anafilaktik shok – bu tez rivojlanuvchi, hayot uchun xavfli allergik reaksiya bo‘lib, u organizmning bir nechta organ va tizimlarini o‘z ichiga oladi. Ushbu holat ko‘pincha oziq-ovqat, dori-darmonlar, aeroallergenlar yoki hayvon chaqishi natijasida yuzaga keladi. Shokning kechishi bemor hayotiga xavf tug‘diradi va tezkor tibbiy aralashuvni talab qiladi.

Patofiziologik nuqtai nazardan anafilaktik shok mastitsiyalar, bazofillarning degranulyatsiyasi va mediatorlar (gistamin, prostaglandinlar, leukotrienlar) chiqarilishi natijasida qon tomirlarining kengayishi, kapillyar permeabilitetining oshishi va qon bosimining keskin pasayishi bilan tavsiflanadi. Klinik amaliyotda shoshilinch yordam samaradorligi ko‘p jihatdan hamshira va shifokorning tezkor va to‘g‘ri yondashuviga bog‘liq.

Maqolaning maqsadi anafilaktik shokning patofiziologiyasi, klinik belgilari va zamonaviy terapevtik yondashuvlarini ilmiy asosda tahlil qilishdir.

.

Klinik jihatdan: ma'lumotlar tezkor tashxis, dori-darmon tanlash va shoshilinch yordamni boshqarish uchun muhimdir.

Anafilaktik shokning asosiy klinik belgilarini quyidagicha tasniflash mumkin:

1. Teri va shilliq belgilar: urtikariya, qizarish, shishish (qobiq va lablar), angioedema
2. Nafas yo'llari: nafas qisilishi, bronxospazm, stridor, shok holatida o'pka shikastlanishi
3. Qon-tomir tizimi: gipotenziya, taxikardiya, kollaps, shok holati
4. Gastrointestinal belgilar: ko'ngil aynishi, qusish, diareya, abdominal og'riq

Terapevtik yondashuvlar:

- Epinefrin: asosiy dori vositasi, tezkor ta'sir ko'rsatadi
- Antigistaminlar: H1 va H2 blokatorlar, simptomatik yordam beradi
- Kortikosteroidlar: ikkilamchi yallig'lanish jarayonini kamaytiradi, qaytariluvchi shokni oldini oladi
- Oksigen terapiyasi va suyuqliklarni infuziya qilish: gipotenziya va hipoksiya bilan kurashish

Shoshilinch yordam algoritmi:

1. Epinefrin tezkor yuborish (intramuskulyar yoki subkutan)
2. Oksigen ta'minoti va vena orqali suyuqlik berish
3. Antihistamin va kortikosteroidlarni qo'shish
4. Bemorni kuzatish va qaytariluvchi reaksiyalarni oldini olish

Muhokama

Anafilaktik shokni davolashda tezlik va samaradorlik asosiy omildir. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, epinefrinni birinchi daqiqalarda yuborish bemor hayotini saqlashda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Antihistaminlar va kortikosteroidlar esa simptomatik va ikkilamchi davolashni ta'minlaydi.

Patofiziologik mexanizmlarni chuqur bilish hamshiralik amaliyotida to'g'ri muolajalarni tanlash imkonini beradi. Masalan, hamshira inyeksiya joyini to'g'ri tanlashi, bemorning allergik anamnezini tekshirishi va dori dozalarini nazorat qilishi kerak.

Anafilaktik shok bo'yicha xalqaro tavsiyalar (WHO, EAACI) hamshiralarga shoshilinch yondashuv algoritmini qat'iy bajarishni tavsiya qiladi. Bu esa bemor hayotini saqlash va asoratlarni kamaytirishda muhimdir.

Xulosa

Anafilaktik shok – hayot uchun xavfli, tez rivojlanadigan allergik holat bo'lib, shoshilinch tibbiy yordamni talab qiladi. Patofiziologik mexanizmlar, klinik belgilar va samarali terapevtik yondashuvlar haqida ilmiy bilimlar shifokor va hamshira uchun hayotiy ahamiyatga ega.

Epinefrin, antigistaminlar va kortikosteroidlardan foydalanish, shuningdek bemorni doimiy nazorat qilish shokni muvaffaqiyatli davolashning asosiy shartlaridir.

Shoshilinch protokollarga rioya qilish va hamshira-amaliyotdagi aniqlik bemor hayotini saqlash va asoratlarni oldini olishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Ziyayeva M.F. , Xodjasheva M.D. "Kattalarda hamshiralik parvarishi" 1-qism, "Voriz- nashriyot" Toshkent 2014y
2. Ziyaeva M.F. "Terapiya" Toshkent, "Ilm Ziyo" nashriyoti , 2010 yil.

3. Tursunov S.T. "Sog'lom turmush tarzi" Toshkent, "Ilm Ziyo" nashriyoti, 2006y.
4. Umarova Yu.T. "Bioximiya va bioximiyaviy tekshirish usullari". Toshkent, 2004y.
5. Смолева Э.В. "Сестринское дело в терапии" Ростов- на –Дону, "Феникс", 2003год.
6. Abdullayev N.H. "Funksional va klinik laboratoriya tashxisi bo'yicha tekshirish usullari" "Abu Ali ibn Sino" nashriyot" Toshkent 2002y
7. Haydarov G'.O. Ermatov Sh.A. "Ichki kasalliklar" Toshkent, "Abu Ali ibn Sino" nashriyoti, 2002 yil.